

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om indbyrdes tilnærmelse af forsyningssikkerhedsforanstaltningerne for olieprodukter

(2002/C 331 E/40)

(EØS-relevant tekst)

KOM(2002) 488 endelig udg. — 2002/0219(COD)

(Forelagt af Kommissionen den 11. september 2002)

BEGRUNDELSE**1. Gennemførelse af det indre marked for energi****1.1. Mål: Et indre marked for olieprodukter**

Inden for EU er markedet for olieprodukter mere konkurrencepræget end markedet for andre energiprodukter. Og alligevel er der stadig behov for en stor indsats, inden der kan blive tale om et virkeligt åbent og integreret marked for olieprodukter på europæisk plan. Derfor bør Det Europæiske Fællesskab træffe de nødvendige foranstaltninger, således at denne sektor sammen med de andre energikilder, og navnlig naturgas, på en effektiv måde bidrager til at skabe et virkeligt indre marked for energi.

I meddelelsen af 4. oktober 2000 om EU's olieforsyning og i grønbogen »På vej mod en europæisk strategi for energiforsyningssikkerheden«, der blev vedtaget i november 2000 ⁽¹⁾, konstaterede Kommissionen, at der faktisk var store forskelle mellem de priser, medlemsstaternes forbrugere må betale for olieprodukter, eksklusive moms og afgifter. Den fremhævede, at manglende konkurrence og åbenhed længere nede i systemet inden for oliesektoren ⁽²⁾ i visse medlemsstater var en af de vigtigste faktorer, der kunne forklare sådanne prisforskelle. Derfor mente Kommissionen, at det var absolut påkrævet at fremme en mere åben struktur med større konkurrence inden for raffinerings- og distributionsleddene. Med henblik herpå bemærkede den, at der må sørges for »at få gjort det indre marked for raffinerede produkter (i engrosleddet) til en realitet, så at alle distributører kan få nem adgang til forsyninger på et marked med fri konkurrence, også fra andre end de nationale raffinaderier«.

En større åbning af oliedistributionssektoren, især over for nye operatører, og realiseringen af et indre marked for raffinerede produkter vil nemlig medvirke til at skabe forudsætningerne for sund konkurrence. Og derigennem kan de forskellige forbrugere sikres forsyninger på bedre økonomiske vilkår, selv om markedet i øvrigt fortsat vil være underlagt de usikkerhedsmomenter, der er knyttet til EU's store afhængighed af import udefra.

EU gør stadig fremskridt på vejen mod gennemførelse af det indre elektricitets- og gasmarked og er for tiden ved at etablere det største og mest integrerede og åbne regionale marked i verden. Det ville dog være utænkeligt at opbygge et indre energimarked uden at sørge for, at samtlige energikilder integreres heri. Navnlig olie og gas er to produkter, der indgår i ét og samme marked, hvor de kan erstatte hinanden og konkurrerer indbyrdes til flere anvendelsesformål. Der bør også mindes om, at gaspriserne i vid udstrækning reguleres efter oliepriserne. Disse to energikilder er snævert forbundet, især i kraft af de afbrydelige gasforsyningskontrakter.

1.2. Baggrund: EU's afhængighed af importeret energi og følgerne heraf

Som det fremgår af grønbogen om energiforsyningssikkerhed vil EU's eksterne afhængighedsgrad, som nu er på 75 %, overstige 85 % i 2020. Det, at olieproduktionen er så stærkt koncentreret i området omkring Den Arabisk-persiske Golf — og nok vil blive yderligere koncentreret her i de kommende årtier ⁽³⁾ — vil blot gøre de risici, som EU's olieforsyning udsættes for, endnu større.

⁽¹⁾ KOM(2000) 769.

⁽²⁾ Dvs. raffinerings- og distributionsleddene.

⁽³⁾ I øjeblikket kommer 30 % af verdens olieproduktion fra landene omkring Den Arabisk-persiske Golf, men den andel kan stige til 40 % i 2020. 65 % af de kendte globale reserver findes i dette område, og 30 % af den olie, der forbruges i EU, kommer fra dette område (USA's afhængighed af olie fra Golflandene er derimod kun på 14 %).

Oliemarkedet er karakteriseret ved en meget lav elasticitet på kort sigt, for både udbud⁽¹⁾ og efterspørgsel⁽²⁾. De meget ustabile oliepriser skyldes oliemarkedets struktur. Den mindste uligevægt mellem udbud og efterspørgsel, eller forventning om en sådan uligevægt, vil få en meget stærk indvirkning på priserne. Den seneste oliekrise i 1999-2000 er et tydeligt eksempel herpå, da marginale begrænsninger i udbuddet bevirkede op til en tredobling af priserne på råolie.

Enhver begivenhed, der bevirker en faktisk afbrydelse af forsyningerne, eller som blot peger i retning af en risiko for en afbrydelse, kan skabe alvorlige forstyrrelser for økonomi og samfund i Europa. Selv om oliens rolle for økonomien nu er mindre end den var i 1970'erne⁽³⁾, er en stigning i oliepriserne stadigvæk en åreladning af den europæiske økonomi. Hvis prisen pr. tønde stiger med 10 UDS, stiger EU's eksterne olieregning med ca. 40 mia. EUR på et år. Stigningen i oliepriserne påvirker forbrugernes købekraft og øger virksomhedernes omkostninger.

Man kan anslå, at en stigning på 10 USD pr. tønde medfører et fald på et halvt procentpoint i den økonomiske vækst. Denne indvirkning kan imidlertid ikke betragtes som lineær; pludselige, uventede og omfattende prisændringer kan skade økonomien meget mere, end det fremgår af nævnte skøn. Den kan også skyldes olieintensiteten i økonomien, der kan variere fra en medlemsstat til en anden.

Mere generelt kan man konstatere, at den afgørende rolle, som energiprodukter — og navnlig olie — spiller i vores samfund, gør spørgsmålet om energiafhængighed til et spørgsmål om social ligevægt. Man må især ikke glemme, at de to første oliekriser førte til en stærk stigning i arbejdsløsheden. Bringes denne ligevægt i fare, kan det føre til socialpolitiske krav og reaktioner fra bestemte erhverv.

1.3. Problem: De mekanismer, der skal opretholde forsyningssikkerheden, er ikke harmoniseret i tilstrækkelig grad

De gældende nationale lovgivninger om olieforsyningssikkerhed, som er utilstrækkeligt harmoniseret og samordnet på fællesskabsplan, kan føre til — og har faktisk ført til — forvriddninger på det indre marked for olieprodukter.

Medlemsstaterne har forlængst indført foranstaltninger, der tager sigte på at afbøde virkningerne af eventuelle vanskeligheder med relation til olieforsyningen. Disse er i en vis udstrækning underlagt fællesskabsrammebestemmelser. Det gælder medlemsstaternes oprettelse af de såkaldte »sikkerhedslagere«, der kan tages i brug, hvis der opstår en forsyningskrise. I direktiv 68/414/EØF⁽⁴⁾ som ændret ved direktiv 98/93/EF⁽⁵⁾ forpligtes medlemsstaterne til at opretholde lagre svarende til mindst 90 dages forbrug for tre kategorier af olieprodukter⁽⁶⁾. Desuden forpligter direktiv 73/238/EØF⁽⁷⁾ medlemsstaterne til at træffe alle forholdsregler til at tildele de kompetente myndigheder beføjelser til i tilfælde af forsyningsvanskeligheder at træffe passende kriseforanstaltninger, dvs. dels foretage tildeling fra forsyningslagrene, dels begrænse forbruget.

⁽¹⁾ Den eneste elasticitet i udbuddet af betydning skyldes ikke-anvendt produktionskapacitet, hovedsagelig i området omkring Den Arabisk-persiske Golf.

⁽²⁾ Udviklingen i efterspørgslen (fortsat vækst i transportindustriens andel af olieforbruget, faldende industriandel, oliens næsten-forsvinden fra elproduktionen) og de samtidige formindskede muligheder for på kort sigt at substituere olie med en anden form for brændsel, bidrager til yderligere at mindske olieefterspørgslens ringe elasticitet.

⁽³⁾ Olieintensiteten i den europæiske økonomi, dvs. forholdet mellem olieforbruget og bruttonationalproduktet, er halveret siden 1973.

⁽⁴⁾ EFT L 308 af 23.12.1968, s. 14.

⁽⁵⁾ EFT L 358 af 31.12.1998, s. 100.

⁽⁶⁾ En lignende forpligtelse, hvor beregningsgrundlaget dog er staternes import, findes inden for rammerne af traktaten om oprettelse af Det Internationale Energiagentur (lagre svarende til mindst 90 dages import).

⁽⁷⁾ EFT L 228 af 16.8.1973, s. 1.

Det må dog indrømmes, at disse direktiver ikke længere passer til de nuværende forhold på det indre energimarked. De blev indført på et tidspunkt, hvor tanken om det indre marked for energi kun lige netop var ved at dukke op. De gældende fællesskabsbestemmelser garanterer ikke, at de nationale bestemmelser, som de danner rammerne for, harmoniseres og samordnes i tilstrækkelig grad, hvilket imidlertid er nødvendigt for at sikre et velfungerende indre marked; det må absolut være en forudsætning, at det indre marked bygger på forsyningssikkerhedsregler, der er harmoniseret og samordnet i betryggende omfang.

I praksis er der to typer problemer:

- dem, der kan tilskrives manglende harmonisering i organiseringen af sikkerhedslagrene (jf. afdeling 2)
- dem, der skyldes manglende harmonisering af de nationale bestemmelser om kriseforanstaltningerne og manglende samordning af medlemsstaternes indgreb, hvis der opstår en krisesituation (jf. afdeling 3).

2. Lagersystemerne

2.1. Opsplitningen af det europæiske sikkerhedslagersystem

Medlemsstaterne kan for øjeblikket frit bestemme, hvordan de vil organisere deres sikkerhedslagersystem. Dette fører til en opsplitning af det europæiske sikkerhedslagersystem i femten forskellige nationale systemer. De systemer, der er indført, er faktisk meget forskellige:

- Nogle medlemsstater har oprettet ad hoc-organer, som varetager oplagringen af samtlige eller en del af sikkerhedslagrene, mens andre ikke har. I de medlemsstater, der ikke har et sådant organ, påhviler hele lagersystemet industrien inden for rammerne af de forpligtelser, som staten pålægger den; derved bliver det operatørerne, der opbevarer sikkerhedslagrene, som ikke holdes adskilt fra deres egne driftslagre ⁽¹⁾.
- Reglerne for, at operatørerne kan opfylde deres lagerforpligtelser ved at have lagre i en anden medlemsstat, er forskellige, og visse medlemsstater har indført et totalt forbud herimod.

Under sådanne omstændigheder kan de nationale bestemmelser om organisering af sikkerhedslagre i visse tilfælde føre til en national opdeling af markederne for raffinerede produkter og bringe operatører, der ikke er nationale raffinaderier ⁽²⁾, i en ugunstig situation. Der bør tages hensyn til, at uafhængige distributører eller importører af raffinerede produkter kun har behov for begrænsede driftslagre, mens raffinaderierne under alle omstændigheder råder over store driftslagre, selv om de ikke er forpligtede til at have sikkerhedslagre.

Det, at de nationale bestemmelser om organisering af sikkerhedslagre i visse tilfælde kan føre til en national opdeling af markederne for raffinerede produkter, er blevet påvist ved Domstolens dom af 25. oktober 2001 (sag C-298/98), som gik imod den græske sikkerhedslagerordning. Efter Domstolens opfattelse begrænsede den måde, som lagerforpligtelserne var organiseret på i Grækenland, de græske oliedistributionselskabers muligheder for at forsyne sig hos raffinaderier i andre medlemsstater, hvilket Domstolen anså for at være i modstrid med princippet om frie varebevægelser.

Dette forslag til direktiv tager ikke sigte på at gennemføre en fuldstændig ensartet organisering af sikkerhedslagersystemerne. Formålet er snarere at tilnærme dem indbyrdes ved at fastlægge visse minimumskrav; det drejer sig om krav, der skal overholdes af hensyn til målsætningerne om åbning af sektoren for distribution af olieprodukter og virkeliggørelsen af et indre marked for olieprodukter.

⁽¹⁾ I et system, der helt eller delvist bygger på industriens lagre, kan en sammenblanding af driftslagre og sikkerhedslagre ikke undgås, og det er således ikke muligt at bestemme omfanget af en given operatørs lagre, hvis der ikke findes nogen lagerforpligtelse.

⁽²⁾ Ved nationale raffinaderier forstås operatører, der har raffinaderier i den pågældende medlemsstat.

Med henblik herpå indeholder direktivforslaget to reformer:

- en forpligtelse for medlemsstaterne til at oprette en national lagerorganisation
- en reform af bestemmelserne om opbevaring af en medlemsstats sikkerhedslagre i en anden medlemsstat.

2.2. Oprettelse af en national lagerorganisation i alle medlemsstaterne

Lagerforpligtelsen er en særdeles tung byrde for de operatører, der ikke er raffinaderier, og kan i givet fald hindre dem i at få adgang til markedet. I mange tilfælde består deres eneste økonomiske mulighed i at binde sig til nationale raffinaderier gennem en ordning med såkaldte »rådighedslagre« (et system, hvorved raffinaderierne overtager de andre operatørers lagerforpligtelser). Oprettelsen af en central organisation til at varetage den strategiske oplagring vil, hvis den sammenkædes med ret til for de operatører, der ikke samtidig er raffinaderier, mod betaling af et rimeligt gebyr at lade denne organisation overtage deres lagerforpligtelse, altså være et middel til at opnå bedre konkurrencevilkår på markederne for raffinerede produkter ved at gøre de operatører, der ikke er raffinaderier, mindre afhængige af arrangementer med nationale raffinaderier.

Man må desuden konstatere, at sikkerhedslagrene på nuværende tidspunkt er meget lidt synlige, hvilket i sammenligning med USA's »Strategic Petroleum Reserve« ⁽¹⁾ er særdeles påfaldende. Det kan endog siges, at de europæiske sikkerhedslagre mangler troværdighed, for så vidt som de lagre, der ud over driftslagrene opbevares med særligt henblik på forsyningssikkerheden, vanskeligt kan identificeres og dermed heller ikke kan måles. Eftersom olieindustrien i visse medlemsstater har omfattende aktiviteter vendt mod opfyldelsen af udenlandsk efterspørgsel, kan der være driftslagre som er meget store set i forhold til det indenlandske forbrug. På den baggrund må forpligtelsen til at fastholde en mængde olie og olieprodukter svarende til 90 dages forbrug siges at være behæftet med stor usikkerhed.

Derfor fastsættes det i direktivforslaget, at den lagerorganisation, der oprettes i alle medlemsstaterne, skal påtage sig at dække mindst en tredjedel af lagerforpligtelsen. De skal selv eje disse lagre og må ikke gøre brug af systemer, hvor de kan anvende industriens driftslagre. Der vil således ikke være tvivl om, hvorvidt lagrene er disponible, og de vil være troværdige og så synlige, som muligt er.

2.3. Opbevaring af en medlemsstats lagre i en anden medlemsstat

Den gældende fællesskabslovgivning indrømmer medlemsstaterne ret til at forhindre, at sikkerhedslagre opbevares i andre medlemsstater. Derudover skal der i følge bestemmelserne foreligge mellemfolkelige aftaler, for at der på en medlemsstats område kan oprettes lagre for virksomheders, organisationers og agenturers regning, som er etableret i en anden medlemsstat. Findes der ikke en sådan mellemfolkelig aftale, kan det for en operatør i denne sammenhæng i praksis være ensbetydende med et forbud mod at opbevare lagre uden for medlemsstatens område. For så vidt som der inden for en olieforsyningskæde under normale forhold findes en høj koncentration af lagre på raffinaderiniveau, vil sådanne restriktioner betyde, at en tværnational distributionskæde stilles mindre gunstigt i forhold til en rent national kæde.

For at garantere et velfungerende indre marked er det nødvendigt, at fællesskabsreglerne udtrykkeligt foreskriver, at medlemsstaterne skal sørge for, at de foranstaltninger, som de iværksætter om sikkerhedslagre, ikke hæmmer forsyninger fra raffinaderier i andre medlemsstater i forhold til forsyninger fra raffinaderier på deres eget område. I praksis skal medlemsstaterne ifølge direktivforslaget give olieselskaberne tilladelse til at opfylde deres lagerforpligtelser ved at gøre brug af lagre i de medlemsstater, hvor de har deres forsyningskilder til raffinerede produkter.

⁽¹⁾ USA forpligter ikke industrien til at opbevare lagre. Det har adskilt fra industriens lager oprettet en »Strategic Petroleum Reserve« (SPR). Den består nu af 545 mio. tønder, som opbevares i underjordiske huler (salthorste), og som kan sælges, hvis den amerikanske præsident beslutter det. SPR's lager vil i 2004 være steget til 700 mio. tønder.

Inden for det nye indre energimarked er indgåelse af mellemstatslige aftaler desuden ikke længere en acceptabel forudsætning for oplagring i en anden medlemsstat til forsyningssikkerhedsformål. Denne mekanisme må erstattes med et overvågningssystem, der muliggør identifikation, registrering og kontrol af lagre, der henlægges til en medlemsstats område for virksomheders, organisationers og agenturers regning, som er etableret i en anden medlemsstat.

3. Harmonisering og samordning af kriseforanstaltningerne

De nuværende fællesskabsbestemmelser sikrer ikke, at EU-medlemsstaterne optræder samlet, solidarisk og konsistent, hvis der opstår en krise på oliemarkederne. Et samlet og konsistent indgreb er imidlertid påkrævet for at opretholde et tilstrækkeligt velfungerende indre marked i en sådan situation.

I praksis er der to typer problemer:

- eksisterende lovgivningsmæssige hindringer i visse medlemsstater for lagrenes ibrugtagning, der skyldes for strenge lovfæstede betingelser for et sådant indgreb (punkt 3.1)
- en ikke-eksisterende beslutningsmekanisme på fællesskabsplan, der kan gøres brug af til at udløse et samlet, konsistent og samordnet indgreb på europæisk plan (punkt 3.2).

3.1. Kriterier for anvendelse af sikkerhedslagre

I begyndelsen skulle sikkerhedslagrene give medlemsstaterne mulighed for i en vis periode at imødegå en eventuel oliemangel, som forårsagedes af forsyningsafbrydelser fra de olieproducerende lande. De var derfor en sidste udvej. Desuden skulle sikkerhedslagrene tages i brug suppleret med frivillige og forholdsvis drastiske nedskæringer i forbruget (f.eks. »bilfrie søndage«).

I visse medlemsstater fastsætter den nationale lovgivning om sikkerhedslagre særlig strenge betingelser, som skal være opfyldt, inden sikkerhedslagrene kan tages i brug, hvilket stadig afspejler den tanke, der oprindeligt lå bag lagrenes anvendelsesformål (sidste udvej, forvaltning af fysisk knaphed).

På baggrund af udviklingen på oliemarkederne ⁽¹⁾ kan en frigivelse af sikkerhedslagrene dog være relevant under andre omstændigheder. Hvis operatørerne har den opfattelse, at der er risiko for en eventuel fysisk forsyningsafbrydelse, kan det nemlig føre til voldsomme prisstigningerne på spotmarkederne, der er overordentlig skadelige for økonomien, også selv om afbrydelsen faktisk udebliver. Et sådant fænomen observeredes under Golfkrigen, hvor priserne steg voldsomt på spotmarkederne på grund af den overhængende fare for produktionen i Saudi-Arabien, selv om der ikke blev tale om produktionsunderskud i forhold til forbruget ⁽²⁾. En frigivelse af olielagrene under sådanne omstændigheder bidrager til at modvirke panikopkøb, genetablere større smidighed på markedet og dermed begrænse udsvingene i priserne og deres skadelige indvirkning på økonomien.

Et samlet og konsistent indgreb fra EU's side under sådanne omstændigheder vil være en absolut nødvendighed for at opretholde et velfungerende indre marked. Det er altså nødvendigt at sikre, at alle medlemsstaterne i en situation, hvor der ikke er fysisk knaphed, men hvor kraftige prisstigninger fremkaldes af forventninger om, at der er risiko for en fysisk forsyningsafbrydelse, kan iværksætte en gradvis frigivelse af deres sikkerhedslagre. Det kan de ikke nu, fordi visse nationale bestemmelser kun er bestemt til at blive taget i brug i tilfælde af fysisk knaphed og derfor indeholder strenge betingelser for frigivelse af lagre. Fællesskabslovgivningen skal derfor sikre, at de nationale bestemmelser udformes således, at lagrene kan tages i brug, hvis en udbredt opfattelse af, at der er risiko for en fysisk forsyningsafbrydelse, skaber voldsom ustabilitet. Dette er en nødvendig forudsætning for et samlet og konsistent indgreb fra EU's side og dermed for at opretholde et velfungerende indre marked.

⁽¹⁾ Især den centrale rolle, som spotmarkederne spiller for prisdannelsen; på disse markeder ændres olieprisen fra time til time i forhold til operatørernes opfattelse af situationen og forventninger til udviklingen.

⁽²⁾ Tabet af de irakiske og kuwaitiske produktionsmængder blev opvejet af anvendelsen af ikke tidligere anvendt produktionskapacitet, især i Saudi-Arabien.

Hvis der hersker en udbredt opfattelse af, at der er risiko for en fysisk forsyningsafbrydelse, skal frigivelsen af olielagrene konkret finde sted på to forskellige måder, alt efter om de opbevares af lagerorganisationer, der er oprettet til dette specielle formål, eller af olieraffinaderierne eller -distributørerne som led i lagerforpligtelser.

- Frigivelse af lagre, som opbevares af en ad hoc-lagerorganisation, består i at stille lagrene til rådighed for raffinaderier og distributører til markedsprisen og i et bestemt tempo (x mio. tønder/dag).
- Frigivelse af lagre, som opbevares af raffinaderier og distributører inden for rammerne af deres lagerforpligtelser, består i gradvist at reducere lagerforpligtelserne.

Frigivelsen af lagrene får samme virkning i begge tilfælde. Raffinaderierne og distributørerne kan få opfyldt deres behov for »rådhedslagre« (dvs. lagre som de frit kan råde over), et behov som skyldes, at de har den opfattelse, at der er risiko for en fysisk afbrydelse af forsyningerne. De kan altså enten købe fra organisationens lagre eller beholde deres egne sikkerhedslagre, som indtil da har været »indefrosset« på grund af lagerforpligtelsen, men som nu »frigives«. Operatørernes tilbøjelighed til at købe olie på spotmarkederne til en hvilken som helst pris mindskes, og spekulationen i risikoen for en forsyningsafbrydelse holdes nede. En sådan foregribende frigivelse af lagrene giver god mening, når oliemarkedet fungerer på grundlag af forventninger.

Naturligvis giver frigivelsen af lagre kun mening, hvis den ikke fører til, at produktionslandene ændrer deres produktionspolitik på en måde, der ophæver gevinsten ved at anvende lagrene. Derfor kan sikkerhedslagrene på ingen måde betragtes som et våben mod producentlandene. Tværtimod er det ønskeligt, at denne anvendelse sker i samråd med dem. Det Europæiske Fællesskab bør derfor udvikle, institutionalisere og give et konkret indhold til en dialog om energi mellem producentlande og forbrugerlande.

Den udvikling, som oliemarkederne har gennemløbet i de sidste 30 år, indgår i den tanke, der ligger bag denne måde at anvende lagrene på. Med henblik herpå fastsættes det i direktivet, at medlemsstaterne skal sørge for at have beføjelser til at kunne anvende sikkerhedslagrene i to situationstyper:

- Ved en fysisk afbrydelse af olieforsyningen: det drejer sig om det interventionskriterium, der oprindeligt lå bag ideen med sikkerhedslagrenes anvendelse.
- Når der hersker en udbredt opfattelse af, at der er risiko for en fysisk afbrydelse. Dette interventionskriterium sigter mod situationer, hvor operatørernes opfattelse af, at der er risiko for en fysisk forsyningsafbrydelse, bevirker uacceptabelt ustabile priser på spotmarkederne.

En indbyrdes tilnærmelse af de nationale bestemmelser på grundlag af disse principper vil i en krisesituation bidrage til at sikre den solidaritet og den samlede indsats, som er nødvendige for, at det indre marked kan fungere tilfredsstillende, og til at undgå, at visse medlemsstater på grund af udformningen af deres love og administrative bestemmelser ikke vil kunne deltage i frigivelsen af lagrene.

I denne situation, hvor lagrene og deres anvendelse skal spille en grundlæggende rolle i sikringen af en regelmæssig olieforsyning til rimelige priser, bør det nuværende minimumsniveau for sikkerhedslagrene på 90 dages internt forbrug gradvis bringes op på 120 dages internt forbrug. Det bør bemærkes, at gennemsnitslagerniveauet på fællesskabsplan for tiden svarer til ca. 114 dages internt forbrug; det varierer fra land til land mellem fællesskabsminimummet på 90 dages forbrug og 214 dages forbrug.

Og der må i denne forbindelse også tages hensyn til situationen i de lande, der er på vej til at tiltræde EU. Hvis man henholder sig til den aktuelle situation i tiltrædelsesforhandlingerne, er der med de fleste af disse lande allerede aftalt en overgangsperiode indtil den 31. december 2009, som gør det muligt for dem gradvist at opbygge sikkerhedslagre svarende til 90 dages forbrug. Kommissionen forventer af de nye medlemsstater, at de tiltræder princippet om, at der skal oprettes sikkerhedslagre svarende til 120 dages forbrug. Den indrømmer ganske vist, at det i velbegrundede tilfælde kan blive nødvendigt at give tilladelse til, at de nye bestemmelser om forøgelse af olielagrene indføres gradvist over en længere periode end de aftalte overgangsperioder.

3.2. *En EU-interventionsmekanisme*

Der findes for tiden ingen mekanisme, som gør det muligt for Det Europæiske Fællesskab at træffe beslutning om og samordne anvendelsen af de sikkerhedslagene, som medlemsstaterne har. Den gældende fællesskabslovgivning, som kun indeholder en procedure for gensidige konsultationer mellem eksperter fra medlemsstaterne under Kommissionens ledelse, giver altså ingen garanti for en samlet indsats og solidaritet fra medlemsstaternes side, der er nødvendig for, at det indre marked for olie kan fungere tilfredsstillende. Derimod vil foranstaltninger, der træffes af medlemsstaterne hver for sig, kunne skabe forstyrrelser på det indre marked.

3.2.1. *Det Internationale Energiagenturs regler er utilstrækkelige*

På grund af oliemarkedets verdensomspændende karakter bør EU altid sørge for at handle i samråd med de andre store forbrugerlande; Det Internationale Energiagentur (IEA), som alle EU's medlemsstater er medlemmer af sammen med de andre vigtige forbrugerlande (især USA, Japan og Korea), kan danne rammen om denne nødvendige samordning. Men IEA kan ikke ophæve behovet for en fællesskabsbeslutningsproces; EU's særlige karakter og udviklingen af det indre marked nødvendiggør, at der etableres en fællesskabsbeslutningsproces.

De gældende regler inden for IEA er desuden behæftet med store svagheder. Lige siden begyndelsen af 1980'erne har IEA desuden været af den opfattelse, at krisemekanismen, der er omhandlet i traktaten om IEA's oprettelse fra 1974, ikke længere er i overensstemmelse med udviklingen på oliemarkedet. IEA's styrelsesråd har fastsat en anden krisemekanisme CERM (Coordinated Emergency Response Measures), som skal gøre det lettere at anvende sikkerhedslagene. Der er imidlertid åbenlys fare for, at en beslutning om at anvende CERM blokeres, fordi der kræves enstemmighed i styrelsesrådet, som består af repræsentanter for de 26 deltagerlande, fordi der ikke er klare kriterier for anvendelsen af denne mekanisme, og endelig fordi deltagerlandene har forskellige holdninger til indgriben. Selv hvis en CERM-aktion sættes i gang, vil det meget store spillerum, som landene har til at vælge, hvordan de yder deres bidrag, tydeligvis føre til en meget uensartet indsats.

Eftersom enhver oliekrise har politisk karakter, skal det ligeledes fremhæves, at IEA er en teknisk organisation med begrænsede beføjelser. Vedtagelsen af en fællesskabsbeslutning er tydeligvis en handling med større politisk og juridisk vægt end en IEA-beslutning.

Hvis der indtræder — eller er overhængende fare — for en krise, som i væsentlig grad kan få indflydelse på den økonomiske vækst, bør man ikke desto mindre foretrække en fælles indsats, der omfatter det størst mulige antal forbrugerlande, herunder også inden for rammerne af IEA. Det kan bidrage til maksimere de positive virkninger af en fællesskabsindsats.

Selv om det er nødvendigt at koordinere EU's indgreb med de andre store forbrugerlande, er en intern fællesskabsbeslutningsproces altså uomgængelig for at kunne sikre, at EU optræder samlet, solidarisk og konsistent, således at EU fremstår som en enig og troværdig aktør. Ikke blot anvendelsen af sikkerhedslagene, men også de forbrugshæmmende foranstaltninger kræver en koordinerende fællesskabsbeslutningsmekanisme. På et indre marked kan sådanne foranstaltninger nemlig ikke træffes af de enkelte medlemsstater uafhængigt af hinanden.

3.2.2. *Fællesskabsmekanismens art*

Direktivforslaget indeholder en reel beslutningsmekanisme, hvorigennem EU kan fastlægge, hvilke indgreb der skal iværksættes i en krisesituation, bl.a. anvendelse af lagrene. Følgelig vil Europa-Kommissionen, hvis det på grund af udviklingen på oliemarkedet er bydende nødvendigt, få beføjelse til at træffe de påkrævede hasteforanstaltninger under hensyntagen til de generelle mål for, hvornår og hvorledes sikkerhedslagene skal anvendes. Den skal bistås af et udvalg, som består af repræsentanter for medlemsstaterne og har en repræsentant for Kommissionen som formand.

For dette udvalg gælder forskriftsproceduren som fastlagt i artikel 5 i Rådets afgørelse af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionens. Kommissionens repræsentant forelægger udvalget et udkast til de foranstaltninger, der skal træffes. Udvalget afgiver udtalelse om dette udkast inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget det pågældende spørgsmål haster. Er de påtænkte foranstaltninger ikke i overensstemmelse med udvalgets udtalelse, eller er der ikke afgivet nogen udtalelse, forelægger Kommissionen straks Rådet et forslag til de foranstaltninger, der skal træffes.

Denne samordnede reaktionsmekanisme vil bidrage til, at det indre oliemarked kan fungere tilfredsstillende, og medvirke til at øge kriseforanstaltningernes effektivitet.

3.2.3. Tærskel for en potentiel udløsning af mekanismen

Kommissionen kan vedtage passende foranstaltninger, hvis der hersker en udbredt opfattelse af, at der er risiko for en afbrydelse, eller hvis der indtræder en reel forsyningsafbrydelse.

I forslaget fastsættes en tærskel for en potentiel udløsning af mekanismen i tilfælde af fysisk afbrydelse. Der kan iværksættes foranstaltninger til frigivelse af lagrene eller begrænsning af forbruget.

I tilfælde af, at der hersker en udbredt opfattelse af, at der er risiko for en forsyningsafbrydelse, især i forbindelse med en ekstern krisesituation, synes det, ud fra målsætningen om at beskytte den økonomiske vækst, beskæftigelsen og de mest sårbare befolkningsgrupper og erhverv mod voldsomme udsving i oliepriserne, at »priselementet« er afgørende for fastlæggelsen af en »beredskabstærskel«, hvis overskridelse indebærer et fællesskabsindgreb.

Denne »beredskabstærskel« anses for nået, når råolieprisen på spotmarkederne når et niveau, som i de følgende 12 måneder — forudsat at det holder sig i en 12-måneders periode — vil få EU's eksterne olieregning til at stige med et beløb svarende til mere end en halv procent af det foregående års BNP i EU. Referencepunktet for vurdering af stigningens omfang er den gennemsnitlige eksterne olieregning for de seneste fem år. I den nuværende situation (2002) ville det eksempelvis betyde, at, for at denne tærskel er nået, skal prisen på en tønde Brent overstige 30 USD ⁽¹⁾.

Overskridelsen af denne tærskel er en nødvendig, men ikke tilstrækkelig forudsætning for, at der kan træffes beslutning om at frigive lagrene, hvis der hersker en udbredt opfattelse af, at der er risiko for en forsyningsafbrydelse; overskridelsen af tærsklen åbner mulighed for, at Kommissionen iværksætter en undersøgelse af samtlige elementer, der har bidraget til krisen. Enhver beslutning om, hvorvidt et indgreb er formålstjenligt og nødvendigt bør træffes under hensyntagen til alle disse elementer.

4. Teknisk ekspertise til gennemførelse af foranstaltningerne

Virkeliggørelsen af det indre energimarked sker gradvist og er meget kompleks, især fordi gennemførelsesreglerne er meget tekniske. Det er altså vigtigt at sørge for, at den nye lovramme anvendes effektivt og ensartet af alle aktører på markedet på vilkår, som sikrer virksomhedernes konkurrenceevne.

Derfor har de forskellige faser i gennemførelsen af det indre marked for gas og elektricitet været ledsaget af mekanismer, hvor de nationale lovgivere, medlemsstaterne, markedsdeltagerne og Kommissionen har mødtes til tekniske arbejds møder. På arbejds møderne drøftes, hvilke foranstaltninger der er bedst egnede til at få åbnet markederne for gas og elektricitet, og der sendes jævnligt meget tekniske anbefalinger til Kommissionen.

Også de nye fællesskabsregler, der skal indføres for som led i det indre energimarked at harmonisere foranstaltningerne med henblik på olieforsynings sikkerheden, kræver løsning af meget komplekse og tekniske opgaver. Især bør udviklingen på de internationale markeder følges, så konsekvenserne for forsynings sikkerheden — både spørgsmålet om tilstrækkelige mængder og sikkerheds aspekter — kan vurderes. Det skal løbende vurderes, hvor effektive foranstaltningerne er; i den forbindelse skal beholdningerne i medlemsstaternes olielagre overvåges. Til løsning af disse opgaver er der behov for objektive, pålidelige og sammenlignelige oplysninger.

I tilfælde af en energikrise, hvor Europa-Kommissionen træffer beslutning om og samordner frigivelse af olielagrene, skal virkninger på energimarkedet og økonomien i sin helhed vurderes.

⁽¹⁾ I OPEC's priskurv svarer det til en tøndepris på mellem 28 og 29 USD.

Det er derfor essentielt, at der inden for Kommissionens egne tjenestegrene oprettes et europæisk observationssystem for olie- og gasforsyning, hvor man samler den ekspertise, som er nødvendig for at løse de meget tekniske opgaver. Under Kommissionens ledelse skal det yde teknisk og videnskabelig støtte på et højt fagligt niveau for at medvirke til, at fællesskabslovgivningen vedrørende olieforsyningerne anvendes korrekt.

Dette europæiske observationssystem skal ledes af Kommissionen, som indkalder repræsentanter for medlemsstaterne og for de berørte sektorer til møde.

5. Konklusion

Formålet med dette direktivforslag er at fremme en bedre harmonisering og samordning af de foranstaltninger, der træffes på nationalt plan med hensyn til olieforsyningssikkerhed, og dermed at bidrage til at sikre et velfungerende indre marked. Det vil give EU virkemidler til at optræde samlet og troværdigt, såfremt der opstår forsyningsvanskeligheder i olie-sektoren, som skaber eller vil kunne skabe forstyrrelser i økonomien og samfundet.

Bestemmelserne kan i tilfælde af krise sikre den solidaritet og den samlede indsats i EU, som er nødvendige for effektivt at afbøde usikkerhedsmomenter på energimarkedet og inden for denne ramme fremme et velfungerende indre marked. Disse bestemmelser er nødvendige for at sikre åbningen af markedet for olieprodukter for operatører, der ikke er raffinaderier, og for at undgå, at tværnationale forsyningskæder i raffinaderi- og distributionsleddet ikke stilles mindre gunstigt end rent nationale kæder, og derved virkeliggøre et indre marked for raffinerede produkter. EF-traktatens artikel 95 er derfor det rette grundlag for direktivforslaget.

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN
EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske
Fællesskab, særlig artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen, og

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale
Udvalg, og

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget,

efter proceduren i traktatens artikel 251, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Virkeliggørelsen af det indre marked for energi bør ledsages af den nødvendige samordning af de foranstaltninger, der gør det muligt at garantere Fællesskabet sikre olieforsyninger udefra. Det indre marked bygger også på et behov for solidaritet mellem medlemsstaterne, hvilket i særdeleshed gør sig gældende inden for olie- og gassektorerne, der har så afgørende betydning for forsyningssikkerheden.

(2) Råolie og olieprodukter indtager en central plads i Fællesskabets forsyning med energiprodukter og spiller en

essentiell rolle for økonomi og samfund, navnlig på grund af deres betydning for transportsektoren. Oliepriserne bruges desuden som udgangspunkt for fastlæggelse af priserne på naturgas.

(3) De gældende nationale lovgivninger om olieforsyningssikkerhed, som er utilstrækkeligt harmoniseret og samordnet på fællesskabsplan, kan føre til — og har faktisk ført til — forvridninger på det indre marked for olieprodukter. En bedre harmonisering og samordning af de foranstaltninger, der træffes på nationalt plan for at opretholde olieforsyningssikkerheden, er derfor uomgængelige for at sikre et velfungerende indre marked.

(4) For at sikre forsyning af forbrugerne på de mest økonomiske vilkår bør der sørges for en mere åben og konkurrencepræget struktur på markederne for olieprodukter. Dette kræver sikkerhed for udvikling af et indre marked for olieprodukter, hvor alle distributører ubesværet på konkurrenceprægede vilkår kan forsyne sig, også uafhængigt af de nationale raffinaderier.

(5) Medlemsstaternes sikkerhedslagersystemer er meget forskellige. De nationale bestemmelser kan føre til national opsplitning af markederne for olieprodukter og bringe de operatører, der ikke er nationale raffinaderier, i en ugunstig situation. Der bør altså træffes foranstaltninger til i det mindste delvist at harmonisere lagersystemerne og sikre, at organiseringen af disse lagre ikke skader det indre markeds funktionsduelighed.

- (6) Lagerforpligtelsen er en særdeles tung byrde for de operatører, der ikke er raffinaderier, og kan i givet fald være til hinder for deres adgang til markedet. For at sikre åbne markeder for olieprodukter er det derfor nødvendigt, at de nævnte operatører garanteres mulighed for at opfylde deres forpligtelser på anden måde end ved, at de selv skal oprette sikkerhedslagre eller indgå aftaler med de nationale raffinaderier.
- (7) Også til dette formål bør de nationale bestemmelser om forvaltning af lagrene harmoniseres, således at der, som det allerede er tilfældet i visse medlemsstater, oprettes en offentlig organisation, der i overensstemmelse med principperne om åbning af det nationale marked skal varetage forvaltningen af mindst en tredjedel af lagerforpligtelserne.
- (8) Da restriktive bestemmelser om opbevaring af sikkerhedslagre uden for det nationale område kan stille en tværnational forsyningskæde ringere end en rent national kæde, bør der for at sikre, at det indre marked kan fungere tilfredsstillende, åbnes mulighed og fastsættes regler for oprettelse af lagre uden for det nationale område.
- (9) Som det fremgår af grønbogen »På vej mod en europæisk strategi for energiforsyningsikkerhed«⁽¹⁾ er Fællesskabets afhængighed af eksterne olieleverancer og den geografiske koncentration af produktionskapaciteten betydelige og forventes at blive endnu større. Denne situation indebærer store risici for olieforsyningsikkerheden.
- (10) Da enhver vanskelighed, som medvirker til mærkbart at reducere olieleverancerne eller øge priserne, kan skabe alvorlige forstyrrelser i Fællesskabets økonomiske aktivitet, er det vigtigt at kunne kompensere for eller i det mindste afbøde de skadelige virkninger af en sådan vanskelighed. Med henblik herpå er det nødvendigt at oprette sikkerhedslagre af passende omfang, som under sådanne omstændigheder vil kunne tages i brug på en samordnet måde på fællesskabsplan og på et globalt plan.
- (11) Udover frigivelse til markedet af sikkerhedslagre, der er oprettet for at imødegå en krisesituation, bør der også fastsættes forbrugshæmmende foranstaltninger, som kan afbøde virkningerne af vanskeligheder, der er forbundet med forsyningen af råolie og olieprodukter. Det er vigtigt at fastlægge hensigtsmæssige procedurer og virkemidler, der kan sikre en hurtig, samordnet og solidarisk iværksættelse af disse to typer foranstaltninger.
- (12) Til dette formål bør alle medlemsstaterne have de fornødne beføjelser til i givet fald øjeblikkeligt at kunne træffe de relevante foranstaltninger, også når der ikke er tale om fysisk knaphed, men hvis der indtræder kraftige prisstigninger, som skyldes forventninger om, at det skal komme til en fysisk afbrydelse.
- (13) For at opretholde et velfungerende indre marked er det nødvendigt at sørge for, at Fællesskabet i tilfælde af olieforsyningsvanskeligheder optræder samlet og konsistent, samtidig med at der tages hensyn til nødvendigheden af at samordne en sådan indsats med de andre store forbrugerlandes.
- (14) Til at bistå med at udforme fællesskabslovgivningen om olieforsyningen og anvende den korrekt, til at overvåge gennemførelsen af denne lovgivning og hjælpe med at vurdere de gældende foranstaltningers effektivitet og til bedre at overvåge udviklingen i olieforsyningsikkerheden inden for rammerne af det indre marked bør der oprettes et europæisk observationssystem for olie- og gasforsyning under Kommissionen.
- (15) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen⁽²⁾.
- (16) Da den foreslåede foranstaltnings målsætninger, nemlig at oprette et fuldt funktionsdygtigt indre marked for olieprodukter, som bygger på fair konkurrence og sikre forsyninger af olieprodukter, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne, er det i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet i traktatens artikel 5 bedst at overlade det til Fællesskabet. Dette direktiv går ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Formålet med dette direktiv er at sikre, at det indre marked for olieprodukter fungerer tilfredsstillende. Med henblik herpå fastlægges en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes bestemmelser om olielagre og kriseforanstaltninger samt en samordning af medlemsstaternes indgreb i tilfælde af en forsyningskrise.

Artikel 2

1. Medlemsstaterne træffer alle de nødvendige foranstaltninger til på Fællesskabets område til enhver tid, jf. dog artikel 6, at opretholde lagre af olieprodukter på et niveau, der for hver kategori af olieprodukter svarer til det indenlandske forbrug i mindst 90 dage beregnet efter det gennemsnitlige daglige forbrug i det foregående kalenderår.

⁽¹⁾ KOM(2000) 769.

⁽²⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

2. Niveauet for de i stk. 1 omhandlede minimumslagre forøges til 120 dage snarest muligt efter datoen for ikrafttrædelsen af dette direktiv og senest den 1. januar 2007.

3. Medlemsstaterne skal sørge for, at de lagre, der opbevares i henhold til forpligtelsen i stk. 1 og 2, er disponible og tilgængelige, således at der straks kan træffes relevante foranstaltninger til lagrenes anvendelse i overensstemmelse med artikel 6.

4. Senest et år efter dette direktivs ikrafttrædelse og derefter hver sjette måned, indtil det i stk. 2 nævnte lagerniveau er nået, meddeler medlemsstaterne Kommissionen en detaljeret rapport om de foranstaltninger, der er truffet og skal træffes for at nå op på dette lagerniveau.

5. De lagre, der er nævnt i stk. 1 og 2, oprettes og oprettholdes af medlemsstaterne på deres område eller på en anden medlemsstats område.

Artikel 3

1. Medlemsstaterne opretter en offentlig organisation til at varetage olielagrene. De vedtager alle nødvendige bestemmelser til, at lagerorganisationen snarest muligt efter ikrafttrædelsesdatoen for dette direktiv og senest den 1. januar 2007 bliver ejer af lagre, som for hver produktkategori repræsenterer mindst en tredjedel af de forpligtelser, der er fastlagt i artikel 2, stk. 1 og 2.

2. Når en medlemsstat pålægger operatørerne lagerforpligtelser, skal den offentlige lagerorganisation mod et gebyr, der ikke overstiger omkostningerne for de leverede tjenesteydelser, overtage lagerforpligtelserne for operatører, der ikke er raffinaderier, og som ønsker det.

3. To eller flere medlemsstater kan beslutte at gøre brug af en fælles lagerorganisation. I så fald hæfter de solidarisk for overholdelsen af de forpligtelser, der følger af dette direktiv.

Artikel 4

1. Medlemsstaterne sikrer, at deres lagerbestemmelser anvendes på retfærdige vilkår, der ikke indebærer forskelsbehandling.

2. Medlemsstaterne sørger for, at deres lagerbestemmelser ikke medfører, at virksomheder, der forsyner sig fra raffinaderier i andre medlemsstater, stilles ringere end dem, der forsyner sig fra raffinaderier på deres eget område. De tillader bl.a., at alle virksomheder, der er pålagt en lagerforpligtelse, og som forsyner sig med raffinerede produkter i en eller flere andre medlemsstater, opfylder denne forpligtelse ved hjælp af lagre, der opbevares i de pågældende medlemsstater.

Artikel 5

1. Hvis der med henblik på anvendelse af dette direktiv oprettes lagre på en medlemsstats område for virksomheders, organisationers og agenturers regning, som er etableret i en anden medlemsstat, kan den medlemsstat, på hvis område disse lagre opbevares, under ingen omstændigheder modsætte sig, at lagrene overføres til de andre medlemsstater, for hvis regning de opbevares.

2. Medlemsstaterne indfører et kontrolsystem, der muliggør identifikation, registrering og kontrol af lagre, der opbevares på deres område for virksomheders, organisationers og agenturers regning, som er etableret i en anden medlemsstat.

Artikel 6

1. Medlemsstaterne tildeler deres kompetente myndigheder beføjelser til på de betingelser og efter de nærmere bestemmelser i artikel 7 og 8 at anvende de lagre, der opbevares som led i forpligtelsen i artikel 2, stk. 1 og 2, hvis det indre marked for olieprodukter udsættes for funktionsvanskeligheder, som skyldes forsyningsproblemer.

2. Undtagen i de i artikel 7 og 8 fastsatte tilfælde afholder medlemsstaterne sig fra at bruge af lagrene, så disse reduceres til under det obligatoriske minimumsniveau, medmindre det er begrundet i lokale forsyningsproblemer, og Kommissionen er orienteret på forhånd, eller det skal gøre det muligt for medlemsstaterne at opfylde deres internationale forpligtelser.

Artikel 7

1. I tilfælde af afbrydelse af olieforsyningen, som kan føre til alvorlige forstyrrelser i økonomien og på det indre marked for olieprodukter, kan Kommissionen ved beslutning, der vedtages efter proceduren i artikel 9, stk. 2, tvinge medlemsstaterne til:

- a) gradvist at stille de i artikel 2, stk. 1 og 2, omhandlede sikkerhedslagre til rådighed
- b) specifikt eller globalt at begrænse forbruget.

De foranstaltninger, som medlemsstaterne skal træffe, skal være så lidt konkurrencebegrænsende som muligt. Kommissionen påser, at dette princip overholdes, så længe foranstaltningerne varer.

2. Kommissionen kan træffe foranstaltninger af den type, der er omhandlet i stk. 1, hvis der indtræder en afbrydelse, som udgør 7 % af de normale leverancer af råolie på verdensplan.

3. I Kommissionens beslutning kan der fastsættes konkrete bestemmelser og betingelser for iværksættelse af foranstaltninger, som skal træffes af medlemsstaterne.

Artikel 8

1. Hvis der hersker en udbredt opfattelse af, at der, især i forbindelse med en ekstern krisesituationer, er risiko for en forsyningsafbrydelse, som skaber stor ustabilitet på markederne, der kan føre til alvorlige forstyrrelser i økonomien og på det indre marked for olieprodukter, kan Kommissionen ved beslutning, der vedtages efter proceduren i artikel 9, stk. 2, tvinge medlemsstaterne til gradvist at stille de i artikel 2, stk. 1 og 2, omhandlede sikkerhedslagre til rådighed, dog således at der tages hensyn til internationale aftaler indgået af medlemsstaterne og til beslutninger, der er truffet som led i disse aftaler.

De foranstaltninger, som medlemsstaterne skal træffe, skal være så lidt konkurrencebegrænsende som muligt. Kommissionen påser, at dette princip overholdes, så længe foranstaltningerne varer.

2. Kommissionen kan undersøge, om der er behov for foranstaltninger af den type, der er omhandlet i stk. 1, når råolieprisen på spotmarkederne når et niveau, som i de følgende 12 måneder — forudsat at det holder sig i en 12-måneders periode — vil få EU's eksterne olieregning til — i forhold til gennemsnittet af de foregående fem års eksterne olieregning — at stige med et beløb svarende til mere end en halv procent af det foregående års BNP i EU.

3. Som led i den i stk. 2 nævnte undersøgelse tager Kommissionen hensyn til alle de elementer, der er nødvendige til at vurdere medlemsstaternes forsyningsvilkår. Den tager især hensyn til arten, varigheden og omfanget af de elementer, der er årsag til den i stk. 1 nævnte situation.

4. I Kommissionens beslutning kan der fastsættes konkrete bestemmelser og betingelser for iværksættelse af foranstaltninger, som skal træffes af medlemsstaterne.

Artikel 9

1. Kommissionen bistås af et udvalg, der består af repræsentanter for medlemsstaterne, og som har Kommissionens repræsentant som formand.

2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5 og 7 i afgørelse 1999/468/EF i overensstemmelse med samme afgørelses artikel 8.

Den frist, der nævnes i artikel 5, stk. 6, i afgørelse 1999/468/EF, fastsættes til en uge.

3. Udvalget vedtager selv sin forretningsorden.

Artikel 10

1. Medlemsstaterne vedtager de bestemmelser og indfører alle de mekanismer, der er nødvendige for at sikre, at lagrene kan identificeres og overvåges.

De fastsætter en ordning for sanktioner mod overtrædelser af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i henhold til dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre deres anvendelse. De fastsatte sanktioner skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelserne og have en afskrækkende virkning.

2. Medlemsstaterne udarbejder interventionsplaner, som kan anvendes i tilfælde af afbrydelse af forsyningerne, eller hvis en udbredt opfattelse af, at der er risiko for en afbrydelse af olieforsyningen, skaber stor ustabilitet på oliemarkederne.

De udpeger de organisationer, som får til opgave at gennemføre de foranstaltninger, der skal træffes i henhold til dette direktiv.

Artikel 11

1. Kommissionen træffer alle de foranstaltninger, der er nødvendige for gennemførelsen af dette direktiv. Den fastlægger bl.a.:

- a) en definition af de kategorier af produkter, der er omhandlet i artikel 2 og 3,
- b) metoderne til beregning af det interne forbrug og de nærmere bestemmelser for de lagerforpligtelser, der er nævnt i artikel 2, herunder hvordan medlemsstaternes egen olieproduktion skal indregnes i disse beregninger,
- c) de nærmere bestemmelser for indsendelsen til Kommissionen af de statistiske oplysninger, som gør det muligt at overvåge, om medlemsstaterne opfylder de forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv.

2. Kommissionen vedtager de i stk. 1 nævnte foranstaltninger efter proceduren i artikel 9, stk. 2.

Artikel 12

1. Senest den 1. januar 2004 træffer Kommissionen de nødvendige foranstaltninger for at oprette et europæisk observationssystem for olie- og gasforsyning, som skal bistå med udarbejdelse og korrekt gennemførelse af Fællesskabets lovgivning for olieforsyning, overvåge dens anvendelse og hjælpe med at vurdere gældende foranstaltningers effektivitet og betydning for, hvordan det indre marked for olieprodukter fungerer. Kommissionen sørger for, at der stilles tilstrækkelige midler til rådighed for at sikre en effektiv overvågning i af de bestemmelser, der er fastsat i dette direktiv.

2. Det Europæiske Observationssystem for Olie- og Gasforsyning forestås af Kommissionen, der indkalder repræsentanter for medlemsstaterne og de berørte sektorer til møde. Det yder Kommissionen den nødvendige tekniske bistand til udarbejdelse og vurdering af foranstaltninger, der træffes i henhold til dette direktiv, og bidrager til en bedre viden om udviklingen på det indre marked og de internationale oliemarkeder og de kræfter, der styrer dem.

3. Det Europæiske Observationssystem for Olie- og Gasforsyning udfører følgende tekniske opgaver på olieområdet:

- a) overvågning af, hvordan det indre marked og de internationale oliemarkeder fungerer,
- b) medvirken til iværksættelse af et system for fysisk overvågning af den infrastruktur, både inden for og uden for Fællesskabet, der bidrager til olieforsyningssikkerheden,
- c) overvågning af olieforsyningerne og de procedurer, der skal de procedurer, der skal sikre olieforsyningen i krisesituationer,
- d) undersøgelse af udviklingen af effektive anlægssikkerhedsforanstaltninger i oliesektoren
- e) overvågning af omfanget af sikkerhedslagrene af olie og olieprodukter og procedurerne for deres anvendelse samt iværksættelsen af forbrugshæmmende foranstaltninger
- f) opbygning af et grundlag af objektive, pålidelige og sammenlignelige data til støtte for udførelsen af dets opgaver.

Artikel 13

Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 1. januar 2004 og, for så vidt angår bestemmelserne i artikel 2, stk. 2, og artikel 3, senest den 1. januar 2007. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 14

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Artikel 15

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.
